

Будякова О.Ю., к.е.н., ст. викл., Гальцева Ю.А.
Київський національний університет технологій та дизайну

МЕДИЧНИЙ ТУРИЗМ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах розвитку світового ринку можна досліджувати ефективність стратегій підприємницької діяльності, пов'язаних з наданням максимального спектра послуг споживачеві при забезпеченні одночасної взаємозв'язку між реалізованими економічними благами без зниження рівня граничної корисності кожного з них в процесі росту обсягів сукупного попиту. До числа найбільш перспективних, з точки зору досягнення певного економічного ефекту, можна визнати медичний туризм, який об'єднує переваги здійснення туристичної поїздки та отримання загальних або спеціалізованих медичних послуг. Разом з тим, ринок медичного туризму як складова частина й індустрії туризму, й системи охорони здоров'я потребує окремої уваги, з точки зору його значущості та високого рівня ризику можливих негативних наслідків для життя та здоров'я споживача в разі надання неякісних або несвоєчасних послуг, як з боку органів державного регулювання, так і з боку підприємницьких організацій сфери гостинності.

Ринок медичного туризму, як складова частина сфери обслуговування та сегмент індустрії туризму, в зв'язку з погіршенням епідеміологічної ситуації в умовах пандемії, зниженням підприємницької активності через різке падіння величини попиту як на медичні, так і туристичні послуги, що обумовлено, в тому числі скороченням доходів населення та неможливістю скористатися наявною інфраструктурою, знаходиться в кризовому стані, вихід з якого можливий тільки при прийнятті грамотних управлінських рішень, які могли б поєднувати як можливості державної підтримки та забезпечення найбільш постраждалих галузей народного господарства, так і власні ініціативи, пов'язані з впровадженням змін в організацію і управління відповідними бізнес-процесами.

Необхідно також відзначити актуальність та своєчасність, в поточних умовах розвитку національної індустрії туризму, вирішення нагальних питань оптимізації напрямків та рівнів взаємодії учасників ринкових відносин в сфері медичного туризму, розвитку партнерських й добросусідських відносин з метою підвищення показників інноваційної активності та прискорення переходу до нового формату ведення підприємницької діяльності в умовах цифрової економіки.

Розвиток індустрії туризму при одночасному підвищенні інтересу до лікувально-оздоровчих технологій та здорового способу життя серед різних груп населення в усьому світі призвело до виникнення нових перспективних видів туризму, серед яких необхідно окремо відзначити відвідування туристських дестинацій з метою отримання широкого спектру різноманітних медичних послуг, які обмежені не тільки лікувальними операціями, аж до хірургічного втручання, а й комплексом супутніх процедур, а саме: профілактики хронічних захворювань, превентивної діагностики на ранніх етапах розвитку захворювань, оздоровчих дій та реабілітації після перенесених ускладнень або операції.

Активним етапом розвитку медичного туризму як повноцінного виду туристської діяльності слід визнати початок ХХІ століття, коли завдяки високому рівню глобалізаційних процесів й розширенню доступності транспортних систем для більшості категорій мандрівників, а також підвищенню швидкості руху інформаційних потоків за рахунок можливостей мережі Інтернет та соціальних мереж, отримання медичних послуг в іншій країні або регіоні стало звичайною практикою, що, в свою чергу, призвело до виникнення стійкого сегмента ринку туристичних послуг зі своєї власної специфікою взаємодії зі споживачами, технологічними основами надання основних й супутніх послуг.

У зв'язку з багатофункціональним та міждисциплінарним характером медичного туризму, оцінка його як економічної категорії є досить скрутній як з точки зору виділення спеціалізованих областей, які не перетинаються з процесом надання медичних послуг, так і в контексті характеристики чинників, що визначають траєкторії розвитку даного виду туризму, в тому числі в умовах кризових явищ сучасної економіки [1, с. 78; 2, с. 63].

У зв'язку з цим, при визначенні ключових особливостей ефективної організації медичного туризму в Україні, необхідно враховувати формулювання, які визначають даний вид туризму в міжнародних організаціях, пов'язаних з функціонуванням сфери туризму та рекреації. Серед них необхідно відзначити:

- вид туристської діяльності, що передбачає застосування доказової медицини (діагноз, лікування, лікування, профілактика та реабілітація), лікувальних ресурсів й медичних послуг (як інвазивного, так й не інвазивного характеру) при одночасному поєднанні з можливістю дозвілля та розваг (формулювання Всесвітньої туристської організації);

- вид активного відпочинку, який впливає на зміцнення морально-фізичного здоров'я індивіда та цілісний розвиток особистості та пов'язаний з пересуванням особи за межі постійного місця проживання в процесі здійснення туристичної поїздки або виїзду (формулювання Європейської курортної організації);

- поєднання відпочинку, розваг та індивідуальних програм оздоровлення, спрямованих на турботу про клієнта (формулювання

Європейської асоціації наукових експертів в галузі туризму).

Як видно із запропонованих вище визначень, в міжнародних організаціях сфери туризму немає єдиного методологічного підходу до трактування поняття медичного туризму, що ускладнює розроблення рекомендацій щодо перспективного розвитку даного виду туризму в окремих країнах або дестинаціях.

Література

1. Мельник А. О. , Чапліч І.А. Перспективи розвитку вітчизняного туризму в умовах євроатлантичної інтеграції. Вісник Хмельницького національного університету: [наук. ж.]. Хмельницький, 2009. № 1. С. 76-80.

2. Будякова О.Ю., Шапошнікова О.М. Innovative approaches in hotel and restaurant business entrepreneurship. *Науковий економічний журнал «Інтелект XXI»*. Випуск 4/2020. С. 60-64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2020-4.11>

3. Ольшанська О.В., Мельник А.О. Регіональні туристичні кластери, як важливий чинник економічного зростання // О.В. Ольшанська, А.О. Мельник. – Формування ринкових відносин в Україні. – 2017. – №12. – с.212-216

УДК 338.48-6

Будякова О.Ю., к.е.н., ст. викл.,
Запорожець В.І.
Київський національний університет
технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ VIP-ТУРИЗМУ

В сфері гостинності постійно виникають нові види туризму, які формують економічні переваги в економіці країни та сприяють розвитку соціально-економічних й політичних відносин з іншими країнами, завдяки розширенню внутрішнього та зовнішнього туризму. Як економічне явище туризм пов'язаний з підприємницькою діяльністю, наданням послуг; як соціальне явище – туризм є невіддільним від попиту на туристичні послуги та їх споживанням відповідно до потреб споживачів, їх доходами, якістю життя, добробутом.

Туризм трансформувався в глобальне явище як в соціальному аспекті, який підтверджується кількістю споживачів туристичних послуг, їх спрямованістю, витратами на отримання, так і в економічному аспекті – щодо стимулювання розвитку галузей, які комплементарні по відношенню до туристичної галузі економіки [1, с. 213]. За статистичними даними, популярними видами туризму, які є важливими для розвитку економіки, є – в'їзний та виїзний VIP- туризм.